
[p1]

+ [Geloofd zij Jezus Christus]

Weleerweerde Heer en geliefde Meester,

Wij wenschen u altermaal uitderherte een zalig nieuwjaar; bloei van gezondheid en groeite in heiligheid! God geve dat wij 't nog dik mogen doen!-

Voor nieuwejaar krijgt gij dit paksken woorden en andere opgeraapte dingen t'huis: hope dat gij er meê gediend zijt. Daar zijnder nog een honderd van H. Gilissen bij. Hertelik dank voor de kostelike hulp en de wijs raadgevingen die gij ons gedurig schikt. Wij doen u waarlik te veel aan, beste meester, en wisten wij niet dat gij toch goedwillig ons geplaag en gevraag verdroegt, wij zouden dik beschaamd staan, van u zoo gedurig lastig te vallen.

Maar toe! ter liefde Gods en Zijner waarheid! blijf ons gesukkel ondersteunen en ons onbezonnenheid verduelig verdragen: wij meenen het toch goed en zijn er u zoo dankbaar voor!

Gij zult heel waarschijnlijk ook een van deez' dagen ander kladprenten krijgen, wij hebben alles opgestuurd naar den drukker, wat gereed was.

Schrijft gij niets over darren¹ of zijt gij er nog meê bezig? Dat woordeken is zoodanig beklapt en beknibbeld en vies ontvangen geweest dat er in den eersten n° bekans moest van gesproken worden: 't is voor velen de reden geweest dat zij niet wouden inschrijven, voor anderen de reden dat zij ingeschreven hebben. Wat dunkt u? Zouden wij 't woordeken niet in de korenzang² zetten met wat breederen uitleg? - Van een uitgaaf³ van

.....

1 Het woord 'darren' werd opgenomen in de omzendbrief waarmee inschrijvers voor *'t Daghet in den Oosten* werden aangetrokken.

De term riep echter controverse op. Gezelle wijdde uiteindelijk een artikel aan de kwestie in *'t Daghet in den Oosten*: I (1885)

2, p. 13-14: [G. Gezelle], Darren. Daarin verdedigde hij het woord als volgt "Ons limburgsch en (vroeger of nu nog algemeen) nederlandsch woordeken darren (=durven) (...) heeft veel geleden onder de onkundige hanteering van de spraakkunst- en woordenboekfabricanten. (...) De limburgsche, de veurnambachtsche, de fransche dietschers, God weet, al de nederlandsch-kallenden bekans, uitgenomen die de boekentaal, de alleen zaligmakende, eerbiedig nawawelen, zijn aan 't oud en echt derren, darren, durren, in hun gesproken taal ten minsten, getrouw gebleven."

2 WNT 1500-heden: "Korenzang of korenzante: een handvol gelezen en samengebonden korenaren". Het woord verwijst naar 'Vindekoorn', een rubriek in het blad *De Student* waarin ingezonden gewestwoorden opgelijst en verklaard werden, en 'Zantekoorn', een soortgelijke rubriek in Guido Gezelles taalkundige tijdschrift *Loquela*.

Ste Luitgaarde en weten wij ongelukkiglik niets . Ik geloof niet dat het gedicht uitgegeven is geweest. Zou 't handschrift ervan ook niet naar Engeland gegaan zijn met de overschietende boeken van Ste Kerstine? om in nieuw papier verkeerd te worden? Dat is een droef historie geweest met die boeken van Bormans zaliger!

..... [p2].....

Zij zijn verkocht geworden aan 4 centiemen den kilogr. aan een engelsch papierfabriek!

Wij zullen zoeken achter de Limburgsche Kronijk en den Woordenboek van Servilius. Maar of wij dezen [woordenboek] zullen vinden?

Nu gaan wij, Koob en ik, de werken van kan. Daris eens nalezen waar veel oud Limburgsch instaat en u al de merkwerdige woorden en wendingen eraf op papierlingen schrijven. Zouden wij niet?

Rijkaart maakt eenen lijst gereed van aanbevelingswaardige [Vlaamsche] tijdschriften.⁴ Loquela komt voorop, daarna Ons Oud Vlaamsch dat zeker langst Midden-Afrika aan 't omreizen is om hem ook aan de “Boeren”⁵ bekend te maken.

Professor D. Claes en geeft zijnen boek⁶ niet uit: hij kan er niet aan uit want hij heeft nog geen honderd inschrijvers!

.....

3 J.H. Bormans, *Het Leven van Sinte Lutgardis, een Dietsch gedicht, ten laetste van de tweede helft der XlVe Eeuw, naar het oorspronkelijk handschrift van Broeder Geraert*. In: *Dietsche Warande*: 3 (1875), p. 37-67.

4 't Daghet in den Oosten: II (1887) 24 publiceert op de laatste bladzijde een lijst met aanbevelingswaardige tijdschriften: *Loquela, Ons Oud Vlaamsch, Rond den Heerd, De Vlaamsche Vlagge, Onze Vlaamsche Wekker, De Student*.

5 De term 'Boeren' verwijst naar de Nederlandstalige kolonisten uit de 17de eeuw in zuidelijk Afrika.

6 In een [vroegere brief](#) schreef A. Cuppens aan G. Gezelle: “Hij heeft bij Jan Bols Mijnheer prof. Claes van Namen gezien, die eenen boek gedichten gaat uitgeven ‘In mijne ballingschap verzameld’.”

Desiré Spillebeeck, *Kroniek* 1884. In: *Vlaamse School, Tijdschrift voor kunsten, letteren, wetenschappen, oudheidkunde en kunstnijverheid*: 1884, p. 123: “Van den dichter D. Claes (...) is het prospectus verschenen van een nieuw werk, aangekondigd om, bij genoegzame inschrijving, in 250 blz. te worden uitgegeven onder den titel: *In mijne ballingschap verzameld*, gedichten door D. Claes. Inschrijvingen worden aangenomen bij N. Theelen-Michiels, Maastrichterstraat, te Tongeren, M. Ceysens, Demerstraat, te Hasselt, J. Boucherij, Hopland 30, te Antwerpen.” Het werk verscheen uiteindelijk onder de titel *Gedichten*.

Daar is nog maar één professor van 't Vlaamsch in heel ons bisdom die op “'t Daghet” ingeschreven heeft en 't is nog een van ons gildeken.

Wij hebben nu al redelik ver over de 200, en 't komt maar toe bij; 't zou mij niet verwonderen, begosten wij met 300 inschrijvers. De drukker heeft mij gezeid dat hij zeer tevreden was met ons “'t Daghet” omdat hij nu wat meer zou bekend geraken. Hij doet het alleen voor de eer, zegt hij, en des en zal hij niets sparen om 't blätteken besonder goed te verzorgen. De zetter is mij al een vinnig mensch en hij heeft er trek in: “'t zal allemaal eerste klas zijn” heeft hij gezeid “Druk en papier”. Een leus en hebben wij nog niet: weet gij zoo niets?⁷

Van herte bedankt voor uwen wonderschoonen “Gulden Woensdag”⁸ Ik had de kladprent al eens nagezien maar kost er maar niet uit wat het eigenlijk was. Och! hoe schoon! hoe eenvoudig! en wat een prachtige taal! Kost er zoo iets nog eens in de kerk gespeeld worden! 't Ware wat anders als al die zotte missen met trompetten en trombalen⁹ en allerhande groot wereldsch geschal van menschen die voor geld de lieden komen verstoren

..... [p3].....
in hun gebed!

Dat blijspel moet omtrent klinken, dunkt mij, in 't passieevangelie dat hier in de goe week gezongen wordt. Is 't muziek ook in den trant van den Kerkzang gemaakt? 'k ga er eens om schrijven naar Beyaart.

Koob zit in de nesten met zijn Limburgsch volk¹⁰ hij kan maar niet te wete komen waar 't Limburgsch taalgebied juist moet bepaald worden.

.....
7 In een [eerdere brief](#) vroeg Gezelle aan Cuppens: “Wat gaat gij zetten voor leuze of kenspreuke z. *Loquela tua manifestum te facit.*” R. Van De Putte verzocht G. Gezelle in zijn [brief van xx/12/1884](#): “Gelief zelve de leuze te zoeken of te maken”. Uiteindelijk staat bovenaan elk nummer van *'t Daghet in den Oosten*: *‘Sinte Luutgaarde van Tongeren!’*.

8 *De Gulden woensdag of het goddelijk blijspel*. Gezelle publiceerde dit dichtwerk als bijvoegsel bij *Loquela*: 4 (kerstmaand 1884) 8, en volgens Rafaël De Bo, zette de dichter er zelf muziek onder. Dit religieus toneelstuk handelt over de annunciatie. Op gulden woensdag voor kerstmis, werd tot in de 18de eeuw in de Sint-Jacobskerk te Brugge tijdens de mis dit paraliturgisch spel opgevoerd. Gezelle had dit toneeltje reeds toegelicht in *Rond den Heerd*: 2 (15 december 1866) 3, p. 19-21.

9 WNT 1500-heden: “De grote trom of Turkse trom is een grote, hoge trom, die aan beide zijden geslagen word. In Vlaams-België spreekt men dialectisch van dikke trommel en ook van trombal of trombaal.”

10 J. Lenaerts, Over 't Limburgsch. Aanwezig in het Guido Gezellearchief, Openbare bibliotheek Brugge, nr. Aanw. 533 map 14, 17.

Hij is van zin 't een of 't ander Limburgsch volksdichteken in de drij gouspraken te zetten om het verschil beter doen uit te komen.

Ik ben van zin (als 't u bevalt) onder de hoofding Nullius et Ommium,¹¹ te beginnen met wat Limburgsche raadsels te berde te brengen om de lezers aan te zetten om ook raadsels binnen te sturen.

Wees nu van herte gegroet van ons allen en Godebevolen!

Uw eerbiedig en genegen en dankbaar

Gildeken

P.S. Hier ligt ook een brok van ['t Roelandslied](#) in 't Limburgsch(?),¹² uitgegeven van Bormans en gevonden van Prof. Daris. Ook van spreken¹³ in Boek- en Boekstafwezen?¹⁴

.....

Cuppens schreef in zijn [brief van 25/12/1884](#) aan Gezelle: "Koob gaat zijn werk hermaken bijzonder dat al te zwak taalkundig deel." Gezelle had de studie opgestuurd naar Johan Winkler voor advies. In zijn [brief van 24/11/1884](#) stuurde Winkler het artikel terug naar Gezelle met volgende kritiek: "Het geschiedkundig gedeelte overtreft in weerde verre weg het taalkundige deel. (...) Het taalkundig gedeelte is zeer zwak, eigenlijk te zwak."

- 11 Vertaling (Latijn): van niemand en van iedereen. Iets is gemeenschappelijk goed, zoals de lucht of het water. Er verscheen geen dergelijke rubriek in 't *Daghet in den Oosten*, al werden er nu en dan wel raadsels gepubliceerd.
- 12 In 1860 ontdekte J. Daris in het archief van de Sint-Odulfuskerk te Loon een register waarvan de 'kartonnen' omslag uit een meerdere op elkaar geplakte blaadjes bestond. Tien pagina's hiervan met in totaal 565 verzen, identificeerde professor Bormans als fragmenten van het *Roelantslied*. Deze Nederlandse bewerking van het *Chanson de Roland* bevat slechts fragmenten uit het eerste deel: het verraad van Ganelon en de ondergang van de achterhoede van het leger van Karel de Grote onder leiding van Roelant te Roncevaux (Pyreneeën), in een heldhaftig gevecht tegen de overmacht van Saracenen. Het handschrift bevindt zich nu in de Universiteitsbibliotheek Amsterdam (Hs. I A 24, onder de letter I).
- 13 Deze vondst werd niet besproken in deze rubriek van 't *Daghet in den Oosten*.
- 14 't *Daghet in den Oosten*: I (1885) 3, p. 17: "Wat ik van zin ben te doen, is onder bovenstaande hoofding of hoofdaangaaf, te handelen over 't Limburgsch of 't Luikerdietsch dat, geboekt of geboekstaafd, tot ons gekomen is. Iets boeken, dat is iets te boek zetten, schrijver- of printenderwijze; iets boekstaven, dat is, bij middel van boekstafteekens, 't zij met de pen, 't zij met den beitel, 't zij met den borstel, 't zij anderszins, iets leesbaar en verstaanbaar maken. Al 't geen in Limburgsche of Luikerdietsche taal, geboekt en geboekstaafd, bestaat, tezamen gedacht, dat heet ik een *wezen*, en nader bepaald is dat *wezen* ons *Boek- en Boekstafwezen*."

Briefbeschrijving

Verzender	[Cuppens, August]
Verzender	Lenaerts, Leonard Willem Jakob
Verzender	Lewylle, Arthur
Verzender	Coenegracht, Theophile Marie
Verzender	Carmans, Josephus
Verzender	Erkens, Gulielmus Josephus
Verzender	Lahaye, Renerus
Verzender	Theunissen, Henricus
Verzender	Broers, Balthasar
Verzender	Porta, Franciscus Josephus Cornelus
Verzender	[Raedschelders, Emiel??]
Verzender	Hover, Franciscus
Verzender	Borgerhoff, Petrus Joannes Hubertus
Verzender	Moons, Ludovicus
Verzender	Limburgsch Zantersgildecken
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[31/12/1884?]
Verzendingsplaats	s.l.
Annotatie	Datum en adressaat gereconstrueerd op basis van de brieftekst: de brief is geschreven net voor nieuwjaar 1885 + de brief volgt op brief nr.7467; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.
Annotatie	Datum en adressaat gereconstrueerd op basis van de brieftekst: de brief is geschreven net voor nieuwjaar 1885 + de brief volgt op brief nr.7467; adressant gereconstrueerd op basis van het handschrift.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 210 mm x 135 mm papier, wit papiersoort: 3 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	brief in handschrift van August Cuppens

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7468
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.13836
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/ fa96757bca5f51fe36befb7af13fb276be5aa638/manifest

Inhoud

Incipit	Wij wenschen u altermaal uitderherte een zalig
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[31/12/1884?], s.l., [August Cuppens] en de gildebroërs van het Limburgsch Zantersgildeken aan [Guido Gezelle]
Editeur	Miet Hubrechts; Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [briefschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]